Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Dnro K2025-19
4.9.2025

Lausuntopyyntönne: HE 70/2025 vp, lakivaliokunnan kuuleminen 9.9.2025
HALLITUKSEN ESITYS PAKKOKEINOLAIN 8 LUVUN MUUTTAMISESTA

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä pakkokeinolain 8 luvun muuttamisesta.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia. Pyydettynä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksen taustalla on Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu EUT C-548/21, joka asettaa kansalliselle lainsäädännölle nykyistä ankarampia vaatimuksia rikoksesta epäiltyjen yksityisyyden suojaamiseksi ja lisäksi edellyttää puolueettoman tahon suorittamaa ennakkovalvontaa.

Suomen Asianajajat katsoo jo aiemmissa lausunnoissaan esille nostamallaan tavalla, että lakimuutos on välttämätön ja tarpeellinen. Kyse on nimenomaan suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta. Näin etenkin, kun laite-etsintä on mahdollista määrätä suoritettavaksi käytännössä minkä tahansa rikosepäilyn perusteella, eikä tähän ole ainakaan hallituksen esityksessä kiinnitetty mitään huomiota.

Suomen Asianajajat toteaa, että lakiesitykseen on lausuntopalautteen perusteella tehty tarvittavat muutokset siltä osin, kuin kyse on pakkokeinon käyttöön liittyvästä päätöksenteosta ja katsoo, että lakiehdotus vastaa tältä osin Euroopan unionin tuomioistuimen asettamia vaatimuksia.

Suomen Asianajajat pitää hallituksen esitykseen kirjattua mahdollisuutta ratkaista asia kiireellisissä tapauksissa ilman tuomioistuimen ennakkovalvontaa hyväksyttävänä ja perusteltuna. Sen sijaan lakiehdotuksen 3 momenttia Suomen Asianajajat pitää edelleen ongelmallisena.

Suomen Asianajajat katsoo, että lakiehdotusta tulisi täydentää siten, että laitteen haltijaa tulisi kuulla ennen päätöksen tekemistä. Tämä on keskeinen osa muihin kuin salaisiin pakkokeinoihin liittyvää menettelyä ja kuulemismahdollisuuden poisjättämistä ei voi perustella kiire- tai resurssiperusteella.

Edellä esitetyn lisäksi Suomen Asianajajat lausuu asiaan liittyen enemmälti kuulemisen yhteydessä.

Helsingissä 4. päivänä syyskuuta 2025

SUOMEN ASIANAJAJAT

Niko Jakobsson
Pääsihteeri

LAATI Asianajaja Pekka Ylikoski, Helsinki

Suomen Asianajajien lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 150 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu rikosprosessioikeuden asiantuntijaryhmässä.